

REPUBLIKA

Rok I | ŁÓDŹ PIĄTEK 16 PAŹDZIERNIKA 1925 r.

NUMER POJEDYNCZY 20 GROSZY

№ 79

REDAKCJA · ADMINISTRACJA PIOTRKOWSKA 49.
GODZINY PRZYJĘC REDAKCJI 6—7 POPOŁUDNIU

WYDANIE PORANNE.

TELEFONY REDAKCJI 27-24, 36-43, 36-44.
TELEFON ADMINISTRACJI 22-14.

Proces Steigera.

(Trzeci dzień obrad).

Pasternakówna widziała rzeczy, których nie było i być nie mogło.

Starsze panie obozują w sądzie. — Steiger wierzy w sprawiedliwość. — Klasyczny świadek, niezdolny do myślenia, został załatwiony. — Dziś dr. Lewicki stanie w krzyżowym ogniu pytań.

Łwów, dnia 15 października.

Specjalna służba telefoniczna i telegraficzna „II. Republiki”.

Rozprawa budzi coraz większe zainteresowanie.

Śniadanie w sądzie.

Miarą wzrastającego z dnia na dzień zainteresowania procesem stanowi wytrzymałość pilnowania przez publiczność miejsc siedzących w czasie normalnych południowych przerw.

Obawa utraty wygodnego miejsca przykuwa do ław sądowych gorliwych słuchaczy i jeszcze gorliwsze słuchaczki. Kilku godzinne zaspakajanie głodu sensacji budzi głód żołądka; to też przezorniejsi, a raczej przezorniejsze panie, w starszym zwłaszcza wieku, przynoszą ze sobą śniadania, które w czasie przerwy na sali spożywają.

Do takiego lekceważenia poważnego miejsca nie dopuszcza woźny sądowy p. Bryś, który walczy ze stanowczością i energią grożąc wyproszeniem ze sali.

W oczekiwaniu sensacji.

Rozprawę rozpoczęto przy szczególnym napięciu umysłów gdyż dziś właśnie miano ukończyć przesłuchanie Steigera, a na sali miał się zjawić główny świadek oskarżenia Marja Pasternakówna, przesłuchiwana jako pierwsze z pomiędzy 80 powołanych świadków. Długo już wcześniej audytorium zapelniono.

Punktualnie o godz. 9-ej wprowadzono Steigera który po krótkiej konferencji z obrońcami zajął swoje miejsce na ławie przed trybunałem.

Ławy dziennikarskie bardzo silnie obsadzone. Na korytarzu przed salą rozprawową powszechną uwagę zwraca Pasternakówna. Siedzi na ławce obok izby adwokatów i pilnie studjuje stenograficzne sprawozdanie z rozprawy. Ubrana w szary płaszcz, boa lise oraz skromny kapelusz z ciemno-niebieskim aksamitem

„Wierzę i nie tracę nadziei”!

Godz. 9.20 — przewodniczący otwiera rozprawę i udziela głosu obrońcy dr. Rosenkrancowi, który stawia szereg pytań odnośnie stosunków rodzinnych Steigera. Oskarżony odpowiada, że ojciec pracą rąk doszedł do szklarskiego zakładu i on (t.j. oskarżony) pracę ojcowską i szanuje.

— Powodziło mu się dobrze — mówi Steiger. — Miałem szczęście do ludzi, chciałem pracować i zarabiać, aby nie być ciężarem dla ojca.

Na dalsze pytanie obrońcy dr. Ringla wyjaśnia cele organizacji sjonistycznej i akademickich związków „Hasmonei” i „Makabi” do której należał od 1919 roku.

Dr. Michał Grek znakomity obrońca Steigera.

W dalszym ciągu na pytania obrońcy określał swój stosunek do religii. Steiger mówi:

— Jestem religijny, tradycji nie dochowuję, gdyż pracuję w soboty, posty jednak zachowywałem, a w każde święto chodziłem z ojcem do bóżnicy. Dziś religia podtrzymuje mnie na duchu. NADZIEJA W TEM, ŻE BÓG MNIE NIE OPUSCI W NIESZCZĘŚCIU, PODTRZYMUJE MNIE W TEJ CHWILI.

Debiut 38-letniej baletnicy.

Na tem przesłuchanie Steigera zakończono, a po wnioskach prokuratora o powołanie jako świadka Mykietyna i innych bohaterów z procesów Jagera wchodzi na salę wśród ogólnego poruszenia Marja Pasternakówna.

Wchodzi ona z wielką pewnością siebie i nie bez pewnego uczucia zadowolenia wybitnej roli, jaką odgrywa w procesie.

Widać, że jest to dla niej najwybitniejsze wydarzenie w ciągu dwudziestu lat jej scenicznej kariery trzeciorzędnej siły baletowej.

Najprzykrzejszym momentem dla niej jest konieczność zadeklarowania przed sądem 38 lat życia — do których się jednak przyznaje. Pasternakówna ze znawała tonem stanowczym w sposób, wykluczający wszelkie wątpliwości.

Potwierdziła ona w zupełności swoje zeznania poprzednie z sądu doraźnego. Zeznała mianowicie, że WIDZIAŁA

RUCH STEIGERA, KRÓTY WYJAŁ Z KIESZENI PŁASZCZA NA PIERSIACH POCISK I RZUCIŁ GO W KIERUNKU PCWOZO PREZYDENTA.

Rozpoznała go po jasnym płaszczu i po czarnych okularach gdy się odwrócił w momencie ucieczki.

W tym momencie na polecenie przewodniczącego Steiger ubiera się w płaszcz i kapelusz, które miał na sobie w dniu zamachu.

Co tu gadać z histeryczką...

Przez cały czas zeznań Pasternakówny Steiger nie zadawał jej prawie żadnych pytań. Widać było, że uważa to za bezcelowe, że doświadczenia z odbytej w swoim czasie rozprawy doraźnej pouczyły go, iż PASTERNAKÓWNA NIEZDOLNA JEST DO JAKIEJKOLWIEK REFLEKSJI I WGLĄDNIĘCIA W SAMĄ SIEBIE ORAZ SPRAWDZENIA SWYCH SPOSTRZEŻEŃ W PO CZUCIU ODPOWIEDZIALNOŚCI.

Mianowicie na wszelkie pytania, jakie kierował Steiger w czasie sądu doraźnego pod jej adresem nie dawała mu ona nawet wyczerpywać toku myśli, lecz przed ukończeniem pytania wpadała słowami: „Ja wszystko dokładnie widziałam! Ja przecież przysięgałam!”

To też na dzisiejszej rozprawie Steiger już pytań nie zadawał, a tylko poprzestał na drobnych sprostowaniach.

Przewodniczący zresztą sam zwrócił się do Pasternakówny z przypomnieniem wielkiej odpowiedzialności, jaka ciąży na niej, jako na klasycznym świadku.

Widać jednak było, że Pasternakówna, która już poprzednio składała wielokrotnie identyczne zeznania przed władzami policyjnymi, na sądzie doraźnym i w czasie śledztwa, powtarza swe spostrzeżenia i uwagi w sposób wprost szablonowy, bez jakichkolwiek odchyleń.

Kieszon, której niema.

W czasie zeznań Pasternakówny obrońca dr. Grek poprosił o pozwolenie obejrzenia płaszcza, z którego kieszeni rzekomo Steiger miał dobyć ów pocisk który ciskał na powóz prezydenta.

Gdy dr. Grekowi płaszcz ten podano okazał on go trybunałowi i ławie przysięgłych i UDOWODNIŁ, ŻE ŻADNEJ KIESZENI NA PIERSIACH PŁASZCZ TEN NIE POSIADA.

Zapalniczana porażka Pasternakówny.

Mianowicie wczoraj Steiger polemizował w swych zeznaniach ze stwierdzeniem, złożonym przez Pasternakównę u sędziego śledczego, jakoby widziała w jego ręku w chwili zamachu zapalniczkę.

Steiger zeznał wczoraj, że jest to niemożliwe, że absolutnie nie mogła ona widzieć, by zapalał on zapalniczkę, a od niej petardę.

Miał co prawda przy sobie małą złotą zapalniczkę, przeznaczoną na prezent dla szefa przez personel jego biura, a przez niego w imieniu tego personelu zakupioną lecz zapalniczkę tą, starannie schowaną w etui, miał w kieszonce od kamizelki i zgola jej nie wydobywał.

Zresztą z zapalniczką tej można kręcić ogień jedynie przy użyciu obu rąk, a aby od tego ognia zapalić petardę musiałyby jak słusznie zauważył dr. Grek mieć trzecią rękę dla przytrzymania petardy. Wobec takiej nielogiczności w zeznaniach Pasternakówny u sędziego śledczego, dzisiaj na zapytanie w tym kierunku obrony zmuszona ona była do odwrotu. ZAPRZECZYŁA WIĘC, JAKOBY PRZED SĘDZIĄ ŚLEDZCZYM COŚ PODOBNEGO ZEZNAWAŁA. PRZYNAŁA TYLKO, ŻE O ZAPALNICZCE TEJ CZYTAŁA W DZIENNIKACH, LECZ W RĘKU OSKARŻONEGO JEJ NIE WIDZIAŁA.

Co widział dr. Lewicki?

Po Pasternakównie zeznawał drugi świadek oskarżenia również dość silnie Steigera obciążający. Jest nim dr. Feliks Lewicki, aplikant sądowy, który wprawdzie nie zeznawał tak jak Pasternakówna, że widział ruch Steigera, rzucającego bombę, jednak stwierdził stanowczo, a odmiennie od zeznań Steigera, że WYRZUT BOBMY NASTĄPIŁ TUŻ OBOK STEIGERA, ŻE STEIGER, ŚMIERTELNIE BŁADY, RZUCIŁ SIĘ DO UCIECZKI, a następnie, gdy go ujrano, umykając cęgo do bramy domu przy ul. Legionów nr. 1, usiłował, po zdjęciu z głowy kapelusza, chyłkiem i niepostrzeżenie z sienią tego domu wykraść się na ulicę, został jednak w tym momencie rozpoznany i przytrzymany. Dalszy ciąg zeznań dra Lewickiego odłożono do jutra rana.

E. W.

CASINO

Dziś premjera
 Monumentalny obraz w 10 aktach
 i 2 serjach

GŁOSY SAMOBÓJCÓW
(DEZERTERZY ŻYCIA)

Film zdumiewającej
 techniki
 i niesamowitej
 treści

Reżyserji
 genialnego
 Cecil
 de Mille'a

W rolach
 — głównych: —

VERA REYNOLDS
JULJA FAYE, ROD LA ROQUE

Orkiestra symfoniczna pod dyr. L. KANTORA

Początek przedstawień o godz. 5-ej.

Wiadomości bieżące.

PAŹDZIERNIK
16
 PIĄTEK
 Dziś: Martyn M.
 Jutro: Wiktora B.
 Wschód słońca o g. 5.50
 Zachód o g. 4.56
 Wsch. księżycy o g. 3.55
 Zachód o g. 2.46
 Długość dnia 9.25
 Ubyło dnia g. 5.27

Kwiatki stylistyczne nauczycieli.

Ze względu na powodzenie, jakim cieszyła się pierwsza seria kwiatków stylistycznych, pozwalamy sobie podzielić się z Czytelnikami nowym cyklem tych ucieleszonych niezręczności. (Red.)

Gwiazdozłób Wielkiej Niedźwiedzicy podobny jest do wozu. Jeśli przez tylne koła niedźwiedzicy przeprowadzicie prosto linję, to uderzyicie się w nos o gwiazdę polarną

Za czasów Płiniusza wyobrażano sobie echo, jako nagą nimfę, która siedzi wśród skal i wielokrotnie powtarza każdy wystrzał z pistoletu.

Ja osobiście uważam za całkiem nieprawdopodobne, że James Watt odkrył lokomotywę w swoim czajniku.

Przy przechodzeniu Sofoklesa, wszyscy naogół uważali, prócz Szklarzkiego, który spał przy Antygonie. Zobaczymy przed Wielkanocą, jakie to będzie miało skutki!

Lew ryczy tak głośno, że słyszy siebie w pustyni już z odległości kilku kilometrów.

Gdy starożytni spartanie wyruszyli na mordczy bój, maścili sobie i fryzowali kędzior. Nie tak, jak ta świnka, Drapalski, który przychodził do szkoły nieuczesany.

Turecki i baskijski, są najtrudniejszymi językami w Europie. Szczególnie baskijski jest tak trudny, że nawet turycy go nie rozumieją.

Demostenes był wzorem cnoty i niewinności. Gdy piękna Lals zaofiarowała mu się na noc za cenę dziesięciu tysięcy drachm, odrzucił ją, z czego powinniśmy sobie wszyscy wziąć przykład.

Skasowanie łaciny w szkołach byłoby poprostu zbrodnią; gdybyśmy bowiem nie przechodzili łaciny, wszyscy maturzyści ścieliby się na egzaminie z Cycerona.

Matematyczny punkt jest to kąt, któremu wyrwano obydwie ramiona.

W 15-tym wieku Włochy były kolebką europejskiej kultury i dlatego Kolumb urodził się w Genewie.

Posiadamy dwie czaszki Szyllera. Jedną z nich jest jednak najprawdopodobniej fałszywa, ponieważ Szyller żył wogóle tylko 46 lat.

Alfa.

Urodzili się, ale nie wiedzą, kiedy i gdzie. Ustaleniem tych szczegółów zajmowała się komisja.

Dnia 15-go bm., pod przewodnictwem p. prezydenta M. Cynarskiego, przy udziale pp. inspektora szpitalnictwa miejskiego, dr. E. Mittelstaedta i naczelnika urzędu stanu cywilnego, A. Rzewskiego, odbyło się posiedzenie komisji dla ustalenia wieku poborowych — żydów, nieposiadających formalnych metryk urodzenia.

Rozpatrzone kilka spraw, między innymi osób, wyjeżdżających do Palestyny i Kanady.

Samolot szkół łódzkich.

Jak dowiaduje się „Il. Republika“ szkoły łódzkie (nauczycielstwo i uczniowie) zebrały fundusz około 30.000 złotych na zakup samolotu, który ofiarowany będzie Lidze obrony powietrznej. Samolot nosić będzie nazwę, symbolizująca szkolnictwo. Na nazwę ogłoszony został w szkołach konkurs.

Znudzeni i zmęczeni życiem

opuszczają ten padoł krwi i łez najczęściej latem, na tle rozradowanej przyrody.

Codziennie niemal ukazują się w piśmiech zwięzłe notatki, które donoszą, że ten, czy ów dobrowolnie usiłował zlikwidować lub zlikwidował swój żywot doczesny.

Ludzie czytają, kiwają głowami, współczują, ale rzadko zastanawiają się, że ten fragment dziejów ludzkości pochłania rokrocznie tysiące ofiar.

Niektóre dane z tej dziedziny są nie zwykle ciekawe i stanowią cenny przyczynek do socjalnych stosunków i bolączek.

Przeciętnie umiera w Łodzi samobójczą śmiercią 40 osób rocznie, t. j. 80 ludzi na milion mieszkańców.

Liczba ta nie jest wielka, jeżeli ją porównać z innymi krajami.

Rekord pod tym względem zdobyło małe księstwo Monaco, gdzie na milion mieszkańców przypada 30 samobójstw rocznie.

Oczywiście, że jaskinia gry w Monte Carlo ma na tę liczbę decydujący wpływ.

W Szwajcarii przypadają 232 samobójstwa na milion mieszkańców, we Francji 228, w Niemczech 206, w Anglii tylko 103.

Niezwykłym zjawiskiem jest wpływ klimatu i natury na ilość samobójstw.

Okazuje się, że te kraje, w których zmiany pór roku są bardzo ostre, wykazują stosunkowo największą ilość wypadków dobrowolnego pozbawiania się życia.

Z tych względów w środkowej Europie skłonność do samobójstw jest

daleko większa, niż na północy i pod zwrotnikiem.

Rodzaj terenu posiada również poważny wpływ. W nizinach samobójstwo jest o wiele częstszym zjawiskiem, niż w górach, przyczem najrzadziej odbierają sobie życie ludzie, którzy żyją z naturą.

Pora roku jest czynnikiem, niezwykle ważnym.

W środkowej Europie ludzie odbierają sobie chętniej życie latem, niż zimą.

W Łodzi np. przeciętnie na maj, czerwiec, lipiec i sierpień przypada po 12--13 proc., natomiast na październik listopad i grudzień po 5 do 6 procent.

Psychologicznie można to wytłumaczyć tem, że rozkwitająca natura budzi weltschmerza i przygnębienie: przebudzenie się wiosny w podwójnym, bo i erotycznym sensie, predysponuje do nieszczęsnych czynów, a chęć zakończenia życia „na tle rozradowanej przyrody“ ma wpływ niemal decydujący.

Dokładne badania wykazały, że istnieją nawet dni i godziny, ulubione przez samobójców.

W środkowej Europie największa ilość samobójstw przypada na poniedziałek i wtorek, najmniejsza — na soboty.

Jedynie kobiety wybierają bardzo często niedzielę na zakończenie porachunków z życiem.

Co się tyczy pory dnia, to lwia część samobójstw przypada na wieczór i noc, poczem z kolei idzie pora-

nek i przedpołudnie, a dopiero na szarym końcu stoją godziny popołudniowe i zmierzchu.

Bardzo znamienym zjawiskiem w Łodzi jest procentowy wzrost wypadków samobójczych wśród żydów.

W 1918 roku żydzi dostarczyli w Łodzi 11 procent ogółu samobójstw, w roku 1923 — aż 22. W tem miejscu należy podkreślić, że wśród ortodoksów samobójstwo jest zjawiskiem niezwykle rzadkiem.

Nie ulega najmniejszej wątpliwości, że główny kontyngent zmęczonych życiem dają mężczyźni.

W Łodzi za lata 1918—1925 pozba- wiono życia 121 mężczyzn, a „tylko“ 80 kobiet.

A jednak między 20 a 29 rokiem życia stosunek ten zmienia się zasadniczo. W wymienionym okresie przypadają w Łodzi przez 5 lat 34 samobójstwa kobiet i 23 samobójstwa mężczyzn.

Zródłem tego wzmocnienia się gwałtownego krzywej statystycznej u kobiet jest napewno tło seksualne, które w okresie po osiągnięciu dojrzałości płciowej wysuwa się na pierwszy plan życia, rodząc wszystkie radości i smutki.

Ciasne ramy jednego artykułiku nie pozwalają wyczerpać wszystkich ciekawych danych statystycznych. Ze względu na brak miejsca musimy odłożyć do następnego razu szczegóły, dotyczące zarówno wieku samobójców, jak i sposobów i przyczyn pozbawiania się życia.

Statys

Ofiarą pasji oszczędnościowej padnie przedewszystkiem szkolnictwo. Sanatorzy idą po linii najmniejszego oporu.

Związek nauczycieli szkół powszechnych stwierdził, że hasło oszczędności jest przedewszystkiem stosowane wobec szkolnictwa.

Inspektoraty szkolne nie realizują rozszerzenia szkolnictwa powszechnego na siedmioletnie dzieci w roku bieżącym, a ponadto mowy nie ma o zakładaniu nowych szkół lub rozszerzeniu istnie-

jących. Po przeprowadzonej redukcji nauczyciel prowadzi kilka klas równocześnie co musi odbić się ujemnie na całości wykształcenia uczniów.

Z. N. P. S. P. postanowił wszcząć akcję w celu ochrony szkolnictwa przed źle zastosowaną oszczędnością, godzącą w podstawy szerzenia oświaty.

Rząd nie płaci swych długów. Kasa chorych wystąpi na drogę sądową.

Jak już donosiliśmy, rząd zalega w wypłacie kasie chorych 50 procent należnych za leczenie położnic.

Wobec zmniejszających się z powodu kryzysu wpływów, sprawa należności od rządu była omawiana przez zarząd kasy i upoważniono dyrekcję by wystąpiła przeciwko rządowi na drogę sądową, o ile w ciągu 2 miesięcy rząd nie ureguluje należności.

To samo ma miejsce z magistratem łódzkim, który jest winien kasie chorych 70 tysięcy złotych gdy tymczasem kasa nie ma pieniędzy na wypłaty i naprz. lekarzom zalega w wypłacie za półtora miesiąca.

O ile magistrat należności nie uiści, kasa chorych będzie zmuszona sumę tę wyegzekwować.

Bez telefonów!

Niedopuszczalne niedbalstwo P. A. S. T-a.

Wczoraj rano wyłączono w dzielnicy śródmiejskiej aparaty telefoniczne. Nie wiadomo z jakiego powodu PAST pozbawił publiczność łódzką możliwości komunikowania się z miastem

Telefon stał się w Łodzi obecnie czemś tak niezbędnym iż nawet kilkugodzinna przerwa w połączeniu telefonicznym jest czemś niedopuszczalnym.

Dla poszczególnych łódzian, załatwiających swe codzienne sprawy, wypadek dzisiejszy jest kłeską.

A gdy chodzi o nagłe wypadki? Gdy trzeba wezwać pogotowie lub straż ogniową?

Do jakich tragedji przyczynić się wówczas może wyłączenie aparatów telefonicznych!

Gwóźdź Sezonu
 filmowego 1925|1926
to...???
 Trafne odpowiedzi przyjmuje
 — kancelaria kinoteatru —
LUNA
 codziennie od godz. 12 do 2 pp.

Pob cie

Na ulicy Aleksandryjskiej 20 bezrobotny 38-letni Bolesław Bednarski pobity został ciężkim przedmiotem, wskutek czego otrzymał 4 rany tłuczone głowy. — Lekarz pogotowia udzielił poszkodowanemu pomoc

Trocki contra Norman.

Stany Zjednoczone mają złamać angielską blokadę Rosji?

Przed mniej więcej miesiącem wskazałem był w jednej z moich korespondencji, że Stany Zjednoczone zaczęły się wycofywać z interesów europejskich w miarę tego, jak Anglja powróci do swej dawnej roli bankiera na kontynencie i zniesie zakaz wywozu kapitałów do Europy.

Według ostatnich wiadomości weszła właśnie Anglja w tę fazę, gdyż cofnęła — przynajmniej częściowo — odnośne prohibicyjne rozporządzenia.

Cofnięcie to zbiega się czasowo z zaostreniem się stosunków angielsko - rosyjskich, których etapami są wizyta Czicherina w Warszawie i konferencja w Lozarno.

Dzisiaj można już śmiało mówić o polityce blokady, jaką Anglja uprawia wobec Rosji, blokady naturalnie finansowej ale tem dotkliwszej dla „niedźwiedzi pół nocy”, w chwili gdy ten szykuje się do zakrojonej na wielką skalę akcji odbudowy.

Jak słusznie zauważył jeden z tutejszych dzienników przypomina obecna polityka angielska wobec Rosji blokadę kontynentalną, jaką przed 120 laty Napoleon zastosował wobec Anglii, a jeżeli wówczas izolacja Anglii się nie udała, — mimo bowiem przewagi militarnej na kontynencie nie mógł Napoleon zapobiec „dziurawieniu blokady” — to tem mniej może się Anglja spodziewać pozytywnych wyników w chwili, gdy cały kontynent widzi w utrzymaniu z Rosją stosunków handlowych jedyny ród ratunku przed bankructwem.

W Anglii jednak nie tracą mimo wszystko nadziei zmuszenia Rosji do kapitulacji.

Zdaniem anglików, a w pierwszym rzędzie prezydenta Banku Angielskiego Normana, potrafi Anglja uczynić blokadę finansową przeciw Rosji tak silną, że nikt nie odważy się jej dziurawić, chyba z narażeniem własnych finansów.

Ten napoleoński optymizm Normana dowodzi, że rząd angielski niema zamiaru cofnąć się w połowie drogi. Przygotowania Normana do blokady są zresztą imponujące.

Bank Angielski kontroluje już dzisiaj większą część emisyjnych banków państw europejskich. Wpływ fiński w Anglii w krajach bałtyckich jest znany. Węgry żyją kredytem angielskim, a ich waluta oparta jest na funcie szterlingu. Bałkan stoi pośrednio i bezpośrednio pod finansową batutą Londynu.

Między bankiem Rzeszy dr. Schachtem a Normanem istnieje najściślejsza kooperacja, o czem świadczy już choćby niedawna ich konferencja berlińska z udziałem przedstawicieli Wallstreet.

Pogłoski, że konsorcjum angielskie pragnie zdobyć w Banku Polskim większą część akcji nabierają w tem oświetleniu szczególnego znaczenia. Tam, gdzie Norman nie może sam odgrywać roli dyktatora, wysuwa Stany Zjednoczone, z których współdziała na gruncie europejskim.

Zależność finansowa Paryża od Nowego Jorku oznacza pośrednio także za zależność od Londynu.

Nic jednak nie świadczy lepiej o czułości Normana jak jego stosunek do austriackiego Banku Narodowego. Prezydent tego Banku p. Reisch nie jest w Londynie persona grata, poprostu dlatego,

że jest zanadto samodzielny i że nie chce się poddać wskazówkom Londynu.

Dr. Reisch broni zasady, że Austria nie może sobie pozwolić na luksus bojkotowania Rosji, gdyż jest to jeszcze jedyną szansą uzyskania rynków zbytu.

Cóż więc czyni Norman? W pierwszym rzędzie przeprowadza w Komitecie finansowym Ligi narodów izolację Austrii, wymógł przedłużenia kontroli austriackiego Banku Narodowego na dalsze trzy lata i... usunięcie dotychczasowego kontrolera Banku, Holendra Van Gyna, by go zastąpić kontrolerem angielskim.

Osaczenie Reischa zdawało się być już pełne.

Ale mimo to Reisch nie daje za wygrane i ratuje co może przed przybyciem do Wiednia kontrolera angielskiego.

Zwołuje on nadzwyczajne walne zgromadzenie, które uchwała, że austr. Bank Narodowy może reeskontować towary — weksle rosyjskie, o ile mają żyro jakiegoś większego banku austriackiego.

Znaczy to, że Narodowy Bank zarzuca dotychczasową politykę bierności wobec firm eksportujących do Rosji, że popiera odtąd ten eksport zasilając gotówką ta gałęzie przemysłu, które oddawna już pracują dla Rosji i te banki austriackie, które finansują interes rosyjski. Ze

widać w tem rękę „Creditanstalt” a więc austriackich Rotszyldów nie potrzeba chyba dowodzić.

Toć austriacko - rosyjskie towarzystwo eksportowe „Ratao” stanowi od kilku miesięcy specjalny oddział „Creditanstalt” a dyrektor „Ratao” jest równo cześnie dyrektorem banku rotszyldowskiego.

W blokadzie Rosji przez Anglię stanowi Austria bardzo niemiłą „dziurę”, tem przykrejszą, że między Reichem względnie Bankiem Narodowym a Rotszyldami istnieje wspólny front i nie wiadomo, czy nowemu kontrolerowi angielskiemu uda się front ten zwalić w myśli antyrosyjskiej polityki Normana.

Prezydent angielskiego banku wie zresztą, że ze względów geograficznych dziura austriacka stać się może bardzo dokuczliwą, o ile nie zatamuje jej albo w Wiedniu albo... w Warszawie.

Tymczasem front blokady finansowej wystawiony jest na inny, niemniej niebezpieczny atak ze strony samej Rosji.

Można o Trockim mieć rozmaite zdanie, ale że jest dobrym taktikiem, dowiódł jego artykuł ogłoszony w dwóch z rzędu numerach niedzielnych „Neue Freie Presse” a będący niczem innym jak zachętą względnie zaproszeniem do Rosji finansjery amerykańskiej.

Szukamy nowego Mesjasza!

Programy i koncepcje zastępują tak zwani „ludzie dobrej woli”.

W kołach politycznych krąży ostatnio uporczywa pogłoska, że niebawem powstanie w Polsce nowa partia demokratyczna, która przy najbliższych wyborach skupi się dokoła osoby jednego z byłych najwyższych dostojników państwa.

Zajmowanie się tą pogłoską byłoby dzisiaj jeszcze co najwyżej przedczesne gdyby w takiej ewentualnej próbie nie kryło się bardzo wielkie niebezpieczeństwo.

Wszyscy doskonale wiemy, jak słabą jest nasza demokratyczna lewica jak niezdrowo-chwiejna jest, wyjąwszy Wyzwolenie”, jej taktyka i jak niewłaściwe pobudki, natury ambicyjnej, lub, co gorsza, materialnej, kierują jej postępowaniem.

W takiej sytuacji powstanie nowej partji jest równorzędne z dalszym rozbiściem nieskonsolidowanego frontu i będzie oczywiście musiało dać w rezultacie zyski konkretne tylko reakcyjnej fałandze.

Obawy te są tembardziejże uzasadnione, jeśli zważyć, że zamierzona partja ma się nie tylko grupować dokoła jednej osoby, ale właściwie dla tej osoby powstać.

Na szerokim świecie, w krajach, gdzie ludność posiada dostateczne wyrobienie społeczne, taki pomysł byłby zgóry skazany na niepowodzenie, a więc nie przedstawiałby żadnego niebezpieczeństwa. U nas jest niestety inaczej.

U nas zawsze mówiło się i wciąż jeszcze mówi się o osobach i na nich buduje się wszystko.

Lwia część nadziei na lepszą przyszłość zaciążyła przed laty na osobie p. Władysława Grabskiego, tak samo, jak dzisiaj zasypuje go straszna lawina pow szechnego niezadowolnienia i obniżenia.

A przytem, gdy rzucono hasło obalenia premiera, ze wszystkich kątów wy lązło śmieszne pytanie: Kto go zastąpi? Mało kto zastanawia się nad tem, jaki system gospodarczy byłby odpowiedzialny, czem zamienić błędne do-

strony dzisiejszego mln. skarbu, słowem nikt nie myśli o programie, a wszyscy szukają osoby.

Odnosi się przykre wrażenie, że nasze partie wogóle nie posiadają żadnego pozytywnego programu, że całe życie polityczne oparte jest na niepowiązanych, demagogicznych hasłach i haselkach, że w najlepszym wypadku ludzie wiedzą, do czego dążą, ale wyczerpują swe siły na manowcach, nie umiejąc sobie wytknąć konsekwentnej drogi do celu.

Bowiem do wykonania programu zna leżbyli się w każdym ugrupowaniu politycznym odpowiedni i odpowiedzialni ludzie.

Weźmy chociażby naszą politykę zagraniczną. Min. Skrzyński jest naprawdę niezwykle zdolnym, światowym dyp lomata. Genjalność jego występuje jednak z całą okazałością dopiero na tle faktu, że musi on walczyć z odsłoniętą pierścią, że nie ma ani mostów odwrótowych, ani okopów, umacniających pozycję, że nie posiada oparcia w jasnym programie polityki zagranicznej i musi toczyć bój, lawirując, nie wiedząc co mu dzień jutrzejszy z Warszawy przyniesie.

I jeśli dzisiaj mówi się, że p. Skrzyński jest „na 15 lat murowany” w min.

Sens tych artykułów Trockiego jest jasny.

Rozbijcie — mówi on do Wallstreet — blokadę, jaką stosuje wobec Rosji londyńska City — a dostaniecie daleko — idące koncesje.

Jak słyszę, nie przebrzmiały wywody Trockiego bez wrażenia w Nowym Jorku. O tem Londyn wie i o takiej ewentualności myślał już od dawna.

Anglja nie byłaby Anglią, gdyby nie zabezpieczyła się na wszystkie wypadki t. z. na wypadek gdyby New York nie oglądając się na Londyn chciał wyzyskać blokadę dla celów samolubnych.

W Wiedniu istnieje towarzystwo „Russawstorg”, które też ma koncesję dla handlu z Rosją. W radzie nadzorczej tego towarzystwa siedzą dwaj funkcjonarjusze austriackiego Anglobanku.

Anglobank — jak wiadomo — jest filją Banku Angielskiego, którego prezydentem jest Norman.

Gdyby więc apel Trockiego do Stanów Zjednoczonych odniósł skutek, ma Anglja już instrument by zagrać na nutę rosyjską.

Jest przecież cechą dobrego taktyka, zabezpieczyć sobie odwrót z każdej imprezy.

Dlaczegoż więc Norman dąsa się na Reischa? Spectator.

Finansjera angielska blokuje Rosję sowiecką

i atakuje Bank austriacki, który postanowił dyskontować weksle sowieckie.

Londyn, 14 października. (Specjalna służba telegraficzna) Prasa angielska atakuje bardzo osroto politykę walutową Austrii, a w szczególności dyrektora banku narodowego, który postanowił dyskontować weksle sowieckie celem ożywienia stosunków handlowych między Austrią i Rosją. „Financial News” stwierdza, że

Austria nie będzie mogła liczyć na utrzymanie kredytów w Anglii, jeżeli będzie czyniła ułatwienia kredytowe Rosji.

Sprzeciwia się to bowiem planom angielskim, zmierzającym do odcięcia źródeł kredytowych dla Rosji w Europie. E. S.

PRZEGLĄD SPORTOWY.

Wytrzymałość człowieka dokazuje cudów.

Ci, którzy opanowali kanał la Manche.

27 godzin na falach oceanu. — Kakao nie smakuje. — Figle przypiływu i odpływu. — Nadgryziony przez morskie żyjątka.

Omawialiśmy na tem miejscu niezwykle rekordy sportowej wytrzymałości przy biegach i przy kierownicy samochodowej. Dziś zajmujemy się sensacyjnymi rezultatami w małym i nasznym dziedzicnie sportu, a mianowicie w pływaniu, przyczem rozpatrzmy wyniki, jakie dotychczas osiągnięto przy próbach przepłynięcia kanału la Manche. Pierwszą próbę w tej dziedzinie przedsięwziął w 1875 roku Anglik, kapitan Webb, któremu też udało się przepłynąć przestrzeń z Dover do Calais (w linii powietrznej 35 kilometrów) bez żadnej obcej pomocy w 22 godziny. W rzeczywistości kapt. Webb, unoszony na wsze strony prądem, przepłynął przeszło 63 kilometry. W nagrodę za heroiczny czyn otrzymał kpt. Webb fundusz narodowy w wysokości 1400 funtów szterlingów.

Ten największy artysta w pływaniu skończył żywot w niezwykle tragiczny sposób. Zginął on w nurtach wodospadu Niagara, który zamierzał przepłynąć, założywszy się uprzednio o dość wysoką sumę. Nazwisko tego męznego pływaka przekazuje potomności kamień pamiątkowy w Calais i pomnik u stóp Niagary.

Od tych czasów podejmowano niezliczone próby, aż wreszcie Webb znalazł naśladowcę w osobie Anglika Burgesa, któremu również udało się ta pozornie niewykonalna impreza.

Wielogodzinne pływanie na wzburzonej morzu wśród niebezpiecznych prądów i przy wciąż zmieniającej się temperaturze jest wprost niezrozumiałym rekordem. Z tym względów warto powtórzyć opis przepłynięcia kanału przez

Burgesa. Opis ten daje dokładny obraz nadludzkich wysiłków, które umożliwiły osiągnięcie celu.

Burges przedsięwziął swą próbę w sierpniu 1911 roku, po tem, jak już 16-cie razy próby jego zakończyły się niepowodzeniem. Startował on wczesnym rankiem na wybrzeżu angielskim pod Dover. Towarzyszyła mu motorówka, na której obok sternika znajdował się lekarz i kilku przyjaciół płynącego. Na początku wiatr z tyłu ułatwiał mu zadanie. Następnie Burges natknął się na wysokie fale i został odrzucony na odległość 3 mil na północo-wschód. Odpływ utrudniał pracę i jedynie dzięki natężeniu wszystkich sił, udało się pływakowi pokonać tę przeszkodę. Najwięcej kłopotu miał Burges z okularami, które miały go chronić przed działaniem słońca i wody. Podczas pierwszych trzech godzin

czterokrotnie zmieniał szkła, dopóki dobrał sobie odpowiednie.

W ciągu pięciu kwadransów pływak oddalił się od brzegu o trzy i trzy czwar-te mili (1000 metrów). Dwukrotnie pokrzepiał się czekoladą i herbatą. Jednak ten posiłek nie wyszedł mu na zdrowie: osłabł i wymiotował.

Następnie pokrzepił się mięsny ekstrakt, który go orzeźwił. Skarżył się na zapalenie oczów, gdyż wiatr zmienił kierunek i bryzgał dzielnemu pływakowi pianą prosto w twarz.

Burges płynął na boku, wykonywując regularnie 24 tempa na minutę. Ta zdumiewająca regularność trwała 15 godzin.

Wiatr w międzyczasie uspokoił się i Burges, ku zadowoleniu wszystkich, posuwał się dość szybko naprzód.

Statek z Calais, który o godzinie 5-ej popołudniu przybija do Dover, minął go akurat na połowie drogi.

O zmroku zapanowała kompletna cisza na morzu. Burges spożył kiść winogron, które w zupełności uspokoiły ból żołądka. O godzinie 8-ej wieczorem, gdy się rozpoczął przypiływ, Burges stracił spory szmat drogi, został bowiem odrzucony z powrotem ku angielskiemu wybrzeżu.

Warunki w nocy były idealne. Tafla kanału nie poruszała się, a księżyc rzucał na dzielnego pływaka potoki mlecznego światła. Ale niebawem skończyły się piękne chwile: zaczęła się gromadzić mgła. Burges zaczął znowu odczuwać głód i w nocy przyjmował co pół godziny pożywienie, składające się z sucharów i zimnej kury. Następnie przyszedł wschód słońca. Przez trzy godziny znosił Burges niewymowne cierpienia. — Niezliczona ilość morskich żyjótek opadła go i dotkliwie poraniła całe ciało. Po ośmnastu godzinach pływania, Burges opadł z sił. Chwilami tracił przytomność odczuł skurcz serca i już chciał zrezygnować z walki. Pytał się często o godzinę i o miejsce, w którym się znajduje. Jedynie dzięki namowom przyjaciół wytrwał na stanowisku. Przyjaciele ci uprzyjemniali mu drogę, śpiewając rozmaite piosenki. Burges jednak zażądał marsyljanki i oto całe towarzystwo przez pół godziny śpiewało hymn francuski.

Gdy zawiadomiono pływaka, że znajduje się w odległości jednej i ćwierci mili od brzegu, ucieszyło go to niepomjernie. Ale do celu wciąż jeszcze było daleko. Trzy razy fale odrzucały go od brzegu, zanim zdołał je opanować. Gdy woda sięgała mu do kolan, podniósł się. — Chwiał się i napewno się przewrócił, gdyby go nie podtrzymało. A przytem płakał, jak małe dziecko.

Kubikon został przekroczony. Nastąpiła 10-letnia przerwa, zanim podjęto nowe próby.

Następnie Amerykanin, major Sullivan przepłynął kanał 6 sierpnia 1923 r. Właściwie wypłynął on jedynie dla treningu; ponieważ jednak stwierdził korzystne warunki, popłynął naprzód i osiągnął Calais w 27 godzin 45 minut.

Zaledwie przybył ze swej wycieczki do Łodzi, gdy nadeszła wiadomość, że Włoch, Tirbocchi w dniu 6 sierpnia przepłynął kanał w odwrotnym kierunku w 16 godzin 23 minuty, co wogóle stanowi najlepszy z dotychczas osiągniętych czasów. Amerykanin Toth, który wykonał to trudne zadanie następnego dnia, wykazał czas o 21 minutę gorszy. W ten sposób piękna pogoda i doskonałe warunki morskie, umożliwiły trzy wspaniałe sukcesy w ciągu jednego tygodnia.

Smierć ostatniego gladiatora.

Zygmunt Brajtbar, dziecko Łodzi,

który łamał żelazo i został przez nie pokonany.

Król żelaza Brajtbar zmarł w poniedziałek o godzinie 12-ej w nocy wskutek zakażenia krwi po nieudanej operacji. Czterdziestodwuletni siłacz pozostawił żonę i dziecko. Będzie u szczytu sławy na najwyższym, osiągalnym szczeblu rozwoju —

swego zawodu i w tym czasie widziny Brajtbar, w jednym z kabaretów niemieckich, który w życiu króla żelaza odegrał rolę odskoczni do przyszłej kariery artystycznej.

Brajtbar pokazywał kreacje, których nikt przedtem nie znał.

Tem się tłumaczy jego kolosalne powodzenie na arenie cyrkowej we Wiedniu, gdzie przyjmowano go, jak primadannę lub torreadora po zwycięskiej walce z bykiem.

Brajtbar występował przez pewien czas również w Berlinie — gdzie go przyjmowano tak bałwochwalczo, lecz gdzie siłacz ten odniósł sukces przede wszystkim właśnie jako artysta, a nie człowiek, ciesząc się ogromną popularnością.

Nie brak było wówczas sprytnych dyrektorów, którzy starali się wyko-

nać w Oranienburgu obok Berlina, gdzie odbywały się artystyczne wieczory i gdzie znajdowali przytułek jego koledzy po fachu, pozbawieni chwilowo pracy.

I oto w czasie wykonywania jednego ze swych „numerów“ — gdy Brajtbar dał gołą ręką starał się wbić gwoździe w grubą deskę, podrapał sobie nieznacznie dłoń.

Gdy się zgina żelazne sztaby, prostuje podkowy, rwie łańcuchy, gwałty leży przez długi czas na desce, mając jako poduszkę pod głowę kilkadziesiąt gwoździ — oczywiście, że nie zwraca się uwagi na głupie zadrażnienie ręki.

Brajtbar występował dalej, nie wiedząc o tem, że ta śmieszna ranka przyniesie mu śmierć.

Sztuka lekarska nie pomogła — pozostało zakażenie krwi i gangrena. Na

Zygmunt Brajtbar, w czasie swych popisów na arenie cyrkowej.

Król żelaza w domu przy kolacji.

najsilniejszy człowiek świata, król żelaza — jak nazywał siebie Zygmunt Brajtbar — padł ofiarą nieszczęśliwego, acz napozór bardzo blatego wypadku.

Brajtbar urodzony w Łodzi, gdzieś na Drewnowskiej ulicy tu rozpoczął swą karierę jako członek wędrownego trupy cyrkowej.

W bardzo szybkim tempie rosła jego popularność. Jeszcze przed wojną angażowano go do cyrku, jako najsilniejszego człowieka „pogromcę“ żelaza.

Wojna zaskoczyła go w Niemczech gdzie jako rosyjski obywatel został internowany.

Dopiero przed zakończeniem działań wojennych udało mu się wrócić do

zostać popularność Brajtbar, i angażowali go placąc każdą, żadaną przez siebie sumę.

Dzięki więc niezłym zarobkom król żelaza mógł sobie kupić piękną posiad-

łość w Oranienburgu obok Berlina, gdzie odbywały się artystyczne wieczory i gdzie znajdowali przytułek jego koledzy po fachu, pozbawieni chwilowo pracy.

I oto w czasie wykonywania jednego ze swych „numerów“ — gdy Brajtbar dał gołą ręką starał się wbić gwoździe w grubą deskę, podrapał sobie nieznacznie dłoń.

Gdy się zgina żelazne sztaby, prostuje podkowy, rwie łańcuchy, gwałty leży przez długi czas na desce, mając jako poduszkę pod głowę kilkadziesiąt gwoździ — oczywiście, że nie zwraca się uwagi na głupie zadrażnienie ręki.

Brajtbar występował dalej, nie wiedząc o tem, że ta śmieszna ranka przyniesie mu śmierć.

Mecz Ł. K. S. — Ł. T. S. G.

W niedzielę, dnia 18 b. m. o godzinie 15.15 (3.15 popoł.) na boisku Ł. K. S. u spotkają się w grze towarzyskiej Ł. K. S. z Ł. T. S. G.

